

Õiguskantsler

Teie 06.01.2022 nr

Meie 02.02.2022 nr 6-1/220161/2200693

Võlasuhte lõppemisest

[ ]

Palusite kontrollida, kas võlaõigusseaduse § 186 vastab põhiseadusele. Selgitasite, et seadus ei sätesta võlasuhte lõppemise alusena aegumist, mistõttu puudub Teie hinnangul võlasuhte lõppemise suhtes õiguskindlus ja õigusselgus. Tõite välja, et maksukorralduse seaduse kohaselt lõpevad nõuded ja kohustused aegumisega.

Võlaõigusseaduse § 186 ei ole põhjust pidada põhiseadusega vastuolus olevaks. Riigikogul on avarad võimalused otsustada, millistel alustel võlasuhte lõpeb. Õiguskantsler ei saa põhiseadusele toetudes nõuda regulatsiooni, mis näeks ette, et aegumine vabastab võlgniku kohustuse täitmisest ja ühtlasi lõpetab võlasuhte.

[Võlaõigusseaduse](#) §-s 186 on sätestatud võlasuhte lõppemiseks mitu võimalust. Põhiline võlasuhte lõppemise alus on võlasuhte kohane täitmine. Võlasuhte saab lõpetada ka kokkuleppel, lepingust taganemisega ja lepingu ülesütlemisega ning muul seaduses või lepingus ettenähtud alusel. Eesti tsiviilõiguses ei ole aegumine võlasuhte lõppemise alus.

Aegumist on reguleeritud [tsiviilseadustiku üldosa seaduses](#) (vt § 142 jj) ning seejuures on arvestatud eeskätt kohustatud isiku (võlgniku) huve. Aegumist reguleerivate sätete eesmärk on tagada õigusrahu ja käibekindlus. Nõude aegumine sunnib võlausaldajat oma nõudeõigust õigel ajal maksuma panema. Nõudeõiguse teostamisega viivitamine raskendab õigusliku olukorra selgitamist ja võlgnikul võib aja möödudes tekkida tõendamisraskusi (Riigikohtu 16.09.2009 otsus nr [3-2-1-79-09](#), p 11). Võlgniku huvide teatav eelistamine võlausaldaja huvidele on sellises olukorras õigustatud selle tõttu, et võlausaldaja on nõude maksmapanekuga ise ülemäära viivitanud. Samas on nõude aegumine võlausaldajale äärmiselt ebasoodne ja ebaõiglane tagajärg, sest seeläbi võib ta kaotada võimaluse, et võlgnik oma kohustuse tema ees täidab.

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse järgi mõistetakse nõude aegumise all seda, et pärast nõude aegumist võib kohustatud isik keelduda oma kohustust täitmast (TsÜS § 142 lg 1). Aegumise korral on võlgnikul sisuliselt valikuvõimalus, kas kohustus täita või mitte. Aegumine ei tähenda

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kohustuse lõppemist, vaid annab võlgnikule võimaluse keelduda oma kohustuse täitmisest.¹ Võlgnik võib aegumisele tugineda nii kohtus kui ka kohtuväliselt. Võlausaldaja võib kohtule esitada ka hagi aegunud nõude sissenõudmiseks. Kohus ei saa keelduda hagi menetlemast ega hagi rahuldamast, kui võlgnik aegumisele ei tugine. Seaduse järgi saab kohus või muu vaidlust lahendav organ võtta nõude aegumist arvesse ainult kohustatud isiku taotluse alusel (TsÜS § 143).

Tsiviilõiguses on tegemist eelduslikult võrdsete pooltega ja kumbki pool peab oma õiguste eest ise seisma. Avalik-õiguslikus suhtes on olukord erinev, kuivõrd üks pool on riik või muu avaliku võimu kandja, kes on põhiõigussuhtes kohustatud pool, ja teine pool on isik, kes on põhiõiguste kandja, st õigustatud pool. Tsiviilseadustiku üldosa seadus ei reguleeri avalikul õigusel põhinevaid nõudeid ja nende aegumist. Enamasti on nende nõuete esitamine seotud õigust lõpetavate tähtaegadega, mida reguleerivad teised õigusaktid.² Näiteks maksuõiguses toob aegumistähtaja möödumine endaga kaasa kohustuse lõppemise. Maksukorralduse seadus nimetab maksukohustuste ja kõrvalkohustuste lõppemise ühe alusena aegumise ([maksukorralduse seaduse](#) § 31 lg 3 p 4).

Kui soovite teha ettepanekuid tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja võlaõigusseaduse muutmiseks, võite need esitada Justiitsministeeriumile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristel Lekko 693 8404
Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee

---

¹ Varul, P., Kull, I. jt. Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2010, 6. osa sissejuhatus, komm. 4.2.2; § 142 komm. 3.3.1.

² Samas, § 142 komm. 3.2.3.